

Egy másik ugyancsak szarmata D-É-i tájolású, nyújtott csontvázas sírt is feltártunk.

KOROM ANITA – REMÉNYI LÁSZLÓ

140. Dunavarsány, Erőspuszta, Forráspart-dűlő

(Pest megye) B?, A?, Á?

2004. szeptember 6–15. között próbafeltárást végeztünk a leendő Ipari Park területén (hrsz.: 5035/1–2, 5036–5040, 5041/1). A próbafeltárást során a terület DK-i részén három régészeti objektum (árok) került elő őskori (bronzkori?) leletanyaggal. Megbizonyosodtunk, hogy a bronzkori lelőhelyet a beruházás nem veszélyezteti.

Ugyanakkor a terület déli részén egy késő avar(?), kora Árpád-kori(?) telep néhány – a korábbi mezőgazdasági munkák nyomán erősen bolygatott – objektumát (gödröt, árkokat) tártunk fel. Az objektumokból hullámvonalas díszű kerámiatöredékek, állatsontok kerültek elő. A leletanyag a ráckevei Árpád Múzeumba került.

Munkatárs: Érdy Benedek geodéta.

PATAY RÓBERT

141. Dúzs, Juh-hegy

(Tolna megye) I

Hóban készített légi fotón úgy tűnt, mintha erődítési nyomok lennének a dombon. A hosszan elnyúló, É-D-i irányú dombot három oldalról vizenyős rét határolja. Várnak alkalmas, de 2004. április 15-én az igen sűrű bozóttal fedett területen erődítésre utaló nyomokat és leleteket nem találtam.

MIKLÓS ZSUZSA

142. Ecsér, 6. számú lelőhely

(Pest megye) Szk, Sza

Az M0 autópálya Pest megyei szakaszának építését megelőző régészeti feltárást során az M5 autópálya és az M0–4 főút csomópontja közti szakaszon, valamint a 4. sz. főút – Vecsést és Üllőt elkerülő – nyomvonalán dolgoztak 2004-ben a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársai. Geodéta: Érdi Benedek, térinformatikusok: Zoltán S. Péter vezetésével Progli Szabolcs és Tóth Károly. Koordinátor: Tari Edit.

2004. október 5–22. között folytattunk ásatást Ecsér határában, a 6. sz. lelőhelyen. Összesen közel 6000 m²-t kutattunk át, aminek során 80 objektumot tártunk fel: 69 gödröt, 7 árkot, 1 házat, 1 sütőkemencét és 2 paticsomladékot. A félig földbe mélyített, oszlopszerkezetes házban behúzott peremű tál peremének töredékét találtuk, ennek alapján a ház a szkíta korra keltezhető. A többi objektum közül 40-ből szarmata leletanyag (kerámiatöredékek, vaskés töredéke) került elő; 39 objektum viszont vagy csak állatsontot vagy egyáltalán semmilyen leletanyagot nem tartalmazott, ezért azok datálása kétséges.

Munkatársak: Voicsek Vanda régész, Darányi Réka, Káldi Sebestyén, Kiss L. Zsolt, Susics Diána, Szabó Sándor, Szrnka Attila ásatási technikusok.

NAGY ANDREA – PATAY RÓBERT

143. Ecsér, 7. számú lelőhely

(Pest megye) LT, Sza, A, Á

2004-ben kezdtük meg az autópálya egyik csomópontján elhelyezkedő lelőhely megelőző feltárást. Patak (ma részben csatorna) árteréből kiemelkedő dombon több mint 8 hektáron terül el.

A legkorábbi emlékeket néhány *kelta* objektum (2 cölöpszerkezetes ház, árkok és gödrök a feltárt terület ÉNy-i részén) képviseli.

A lelőhely túlnyomó részén egy rendkívül nagy kiterjedésű, sűrű *szarmata* telep és temető helyezkedik el. Mindkettő két kronológiai fázisba sorolható. A telep korábbi – terra sigillatákkal a Kr. u. 3. századra datált részét – vágják a későbbi sírok, illetve a 4. századi – szemcsés kerámiával jellemezhető – telepobjektumok. A telep leggyakoribb objektumtípusa a hulladék- illetve tárolóverem. Helyi jellegzetességek az igen nagy kiterjedésű gödörbokok (anyagnyerőhelyek?). A félig földbe mélyített, többnyire cölöpszerkezetes házak egy része sűrűn egymás mellett helyezkedett el a telep DK-i részében. Két különböző típusú (egy épített rostélyú, egy földbevált) edényégető kemencét tártunk fel a hozzá tartozó munkagödörrel. Ezenkívül számos sütőkemence, „aszaló” vagy „füstölő” gödör (az uralkodó széljárás szerint ÉNy-DK-re tájolva), néhány kút került elő, továbbá vízelvezető- és kerítőárkok. Ez utóbbiak főként a telep peremén, a patak, illetve csatorna közelében, ma mocsaras, a magas talajvíz miatt alig feltárható területen kerültek elő a lelőhely Ny-i, É-i és DK-i szélén. Jellemzőek a nagy kiterjedésű és mély anyagnyerő(?) helyek: ezek több tucat egymásba ázott gödörből álló amorfi objektumok, amelyekbe utólag többször építettek bele egyéb telepobjektumot, pl. sütő- és edényégető kemencét. A leletanyag túlnyomó része szemcsés kerámia (főként fazekak), kisebb mértékben találtunk jól iszapolt edénytöredékeket (köztük egy besímitott sárkánydíszes edény töredékét), és elenyésző mennyiségű kézzel formált kerámiát. Egyéb leletek: őrlő- és fenőkövek, bronzfibula, bronzvéső, vaszabla, vastárgyak, nagyszámú szilikátsalak és feltűnően sok terméskő (azonos azzal a fajtaival, amelyet a sírok betöltésében találtunk).

A temető korai fázisa 3. századi (a datálás alapja: alföldi típusú számszerű fibulák, korongfibulák, Drag. 33. terra sigillata csésze stb.), a késői része valószínűleg 4. századi (római érmek, aláhajlított lábú fibulák). A feltárást pillanatnyi stádiumában nem világos, hogy a temetőt folyamatosan használták-e, vagy két különálló kronológiai csoportról van szó. Összesen 69 szarmata sír került elő, közülük 17 körárkos. A szuperpozíciók alapján úgy tűnik, hogy a temetőobjektumok is két fázisra tehetők. A temetőben eddig két, területileg elkülönülő

sírcsoportot figyeltünk meg. Mindkettőre jellemzők a kőpakolások temetkezései, amelyek egy részénél megfigyelhető volt, hogy nemcsak a sír alját és oldalait bélelték ki kövekkel, hanem betöltésének nagy részét is kövek tették ki, illetve valószínűleg a sír felett valaha magasodó halom felhordásához is felhasználták őket. Egy esetben kerámiasalak-darabokkal töltötték be a sírgödört. Szokatlanul sok gyermek sír került elő a körárokban. A sírok túlnyomó többsége rabolt. A jellemző tájolás a D-É, de több olyan is előkerült, amely ettől erősen eltért, illetve fordított tájolású temetkezéseket is találtunk.

A lelőhely É-i periferiáján szórványosan, a K-i részén sűrűbben kerültek elő *avar kori* telepobjektumok: 4 félig földbe mélyített, kőkemencés, cölöpszerkezetes, közel négyzetes alakú ház, néhány gödör és egy sütőkemence, amelyet későbbi (ugyancsak népvándorlás kori?) árokrendszer vágott.

Szórványosan találtunk *Árpád-kori* objektumokat: a lelőhely déli részén egy cserépbogrács- töredékekkel datált gödört, és az É-i periferián egy csigavonal-díszes kerámiával keltezett házat.

Munkatársak: Berecz Barbara régész, Darázs Tímea, Jakab Attila, Kiss Csaba, Mérai Dóra, Nagy Nándor, Polka Mónika, Sántha Barbara, Balogh András, Szabó Máté régészhallgatók, Bagi Judit, Bodó Zsuzsa, Bosnyák Valéria, Káplár Ildikó, Nyikus Krisztián, Semperger Zoltán, Szalai Gábor, Szászvári Linda, Szőke Gábor technikusok.

GALLINA ZSOLT – KŐVÁRI KLÁRA – KULCSÁR VALÉRIA – NAGY ANDREA – SOMOGYI KRISZTINA

144. Eger, Kőporos-tető

(Heves megye) Pa

2004. december 29-én terepbejárást végeztünk a fél évszázada ismert, védett lelőhelyen, amely Egertől DDK-re található, egy széles, lapos dombháton, aminek Ny-i oldalát riolitbányászás során elhordták. A leletanyag, amely a szőlőművelés során került felszínre, a tetőn, a magassági pont körül koncentrálódik. A felszínen gyűjtöttünk 7 kvarcporfírt, 2 hidrokvarcit- és 1 szarukő-szilánkot. A múzeumba került leletanyagban keveredik egy levéleszközös középső paleolit ipar és a felső paleolit Aurignacien kultúra anyaga.

Munkatárs: Béres Sándor.

ZANDLER KRISZTIÁN

145. Egerszalók, Kővágó-dűlő

(Heves megye) Pa

2004 novemberében és decemberében terepbejárást végeztünk a lelőhelyen, ami egy széles, lapos dombháton, a magassági pont körüli szőlőben található. A középső és felső paleolitikum időszakára datálható településen két egymástól 50 méterre elhelyezkedő, 20 illetve 30 m széles folt rajzolódott ki, e két koncentráció-

tól Ny-ra egy műhelyfoltot is sikerült lokalizálni. Az erről a területről gyűjtött anyag jelentős részben Mátraháza-felnémeti típusú opálból áll. Novemberben két eszközgyűjtöttünk: egy pruti kovából készült szilánkvakarót, valamint egy obszidián pengevakarót, továbbá 22 szilánkot és két pengét. Decemberben 4 szilánkvakarót, 4 retusált szilánkot, valamint 63 szilánkot, 5 pengét és 2 magkövet találtunk a felszínen. A leletanyag alapján egy levéleszközös középső paleolit ipar és a felső paleolit Aurignacien kultúra leletanyagának felszíni keveredésére következtethetünk.

Munkatárs: Béres Sándor.

ZANDLER KRISZTIÁN

146. Erdőkürt határa

(Nógrád megye) Ó, U, B, Kö

2004 februárjában ivóvíz-beruházást megelőzően végeztünk terepbejárást Erdőtarcsa és Kálló határában.

Keresztúti-dűlő: A Céklás-völgyi-pataktól É-ra a Vanyarcra vezető aszfaltúttól Ny-ra található dombháton húzódik a lelőhely. Itt egy kb. 50×50 m-es körben gyűjtöttünk csekély számú, igen kopott őskori cserepet.

Saj-völgyi-patak partja: Saj-völgytől É-ra, a Vanyarcra vezető betonút által elvágva található egy magasabb dombvonulaton a lelőhely. A 300 m hosszú és 150 m széles lelőhelyről nagy számban gyűjtöttünk Kyjatice kultúrához tartozó cserepeket és egy kovaeszközt.

Templom környéke: A templomtól és a temetőtől DK-re húzódó dombháton található a lelőhely. Kiterjedését nem tudtuk megállapítani, mivel a templom és a temető rátelepedett a lelőhelyre. A lelőhelyhez tartozó és vizsgálható 30×100 m-es terület K-i részén DVK-hoz tartozó cserepeket és obszidiáneszközöket, a közepén középkori, a Ny-i részén középkori és bronzkori cserepeket gyűjtöttünk.

BÁCSMEGI GÁBOR

147. Eszteregnye, Ojtó-dűlő

(Zala megye) Rő, Kk, Kú

2004 áprilisában régészeti terepbejárást végeztünk a Rigyác-Sormás közé tervezett bányaterületen, amely a 7. sz. főút déli oldalán található. A K-Ny-i hossz tengelyű bánya több É-D-i lefutású patakmedret szel át. Terepbejárástunk célja a kijelölt bányaterület szisztematikus bejárása, feltérképezése volt. Munkánk során új régészeti lelőhelyek kerültek elő, és sikerült a korábban ismert lelőhelyek határait is pontosítani. Egy új lelőhelyet regisztráltunk.

A lelőhely Eszteregnye központjától 1,8 km-re DNy-i irányban, Rigyác központjától 1,6 km-re DK-re található. Az Ojtó-dűlő közepén, egy É-D-i irányú dombháton, annak tetején és lejtőin helyezkedik el. A lelőhely K-Ny-i irányú, jól körülhatárolható terület. Jó megfigyelési körülmények mellett, elsősorban találtuk a római kori, középkori, késő középkori-kora újkori leleteket. Jel-